

بررسی نگرش مردم نسبت به انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

گزارش شماره ۴

مقدمه

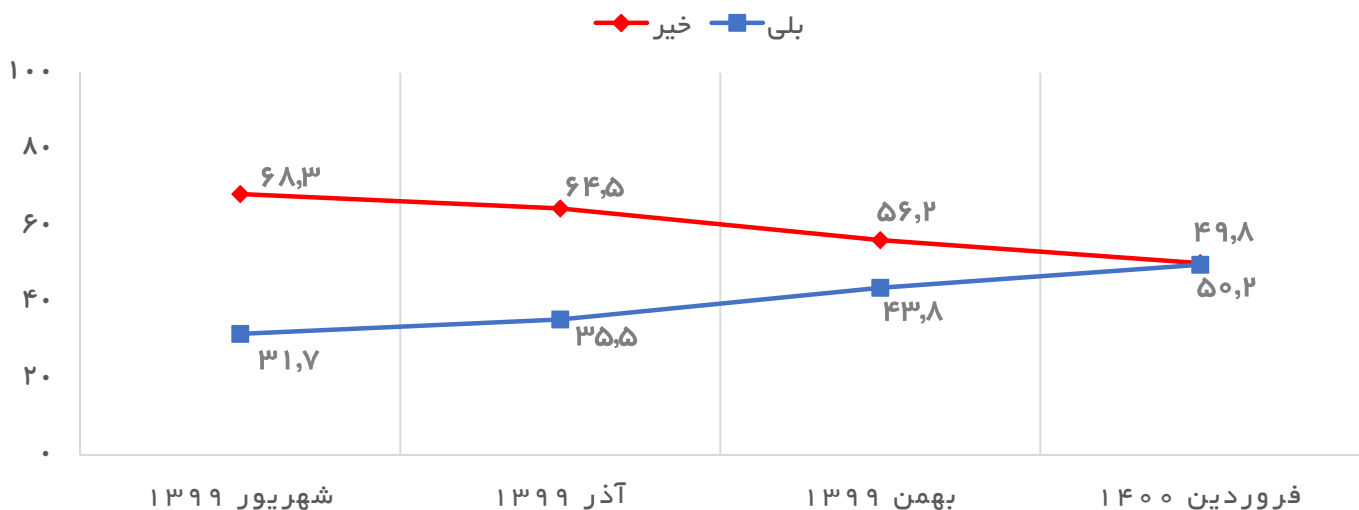
مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) در ادامه روند نظرسنجی‌های انتخاباتی - که به منظور سنجش نگرش مردم ایران درباره انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ به انجام می‌رسد - در فروردین‌ماه ۱۴۰۰ یک نظرسنجی در مقیاس ملی انجام داده است. اطلاعات این نظرسنجی با رعایت اصول علمی و با در نظر گرفتن جمعیت کل کشور (اعم از مناطق شهری و روستایی) با تعداد نمونه ۱۵۶۹ نفر به شیوه مصاحبه تلفنی گردآوری شده است. این نظرسنجی موج چهارم از نظرسنجی‌های انتخاباتی ایسپا است که موج‌های پیشین آن به ترتیب در شهریور، آذر و بهمن‌ماه سال ۱۳۹۹ انجام شده‌اند.

مشخصات پاسخگویان

۴۹,۹ درصد پاسخگویان این نظرسنجی را مردان و ۵۰,۱ درصد آنها را زنان تشکیل می‌دهند. ۲۶,۶ درصد در بازه سنی ۱۸-۲۹ سال، ۴۶,۹ درصد در سنین ۳۰-۴۹ سال و ۲۶,۵ درصد در سنین ۵۰ سال و بالاتر از آن بوده‌اند. ۶۵ درصد پاسخگویان میزان تحصیلات خود را غیردانشگاهی و ۳۵ درصد دانشگاهی اعلام کرده‌اند. ۶۹,۶ درصد پاسخگویان را افراد متأهل و ۲۳,۹ درصد آنها را افراد مجرد تشکیل داده‌اند. ۳۸,۱ درصد پاسخگویان این نظرسنجی در مراکز استان‌ها، ۳۶ درصد در سایر شهرها و ۲۵,۹ درصد در روستاها سکونت داشته‌اند. پراکندگی جغرافیایی جمعیت نمونه این طرح ۳۱۰ شهرستان کشور و روستاهای تابعه آن‌ها را دربرمی‌گیرد. نرخ پاسخ در طرح حاضر ۶۵ درصد بوده است. این میزان نشان می‌دهد از هر ۱۰۰ نفر ۶۵ نفر به درخواست پرسشگران برای مصاحبه پاسخ مثبت داده‌اند.

اطلاع مردم از زمان انتخابات ریاست جمهوری

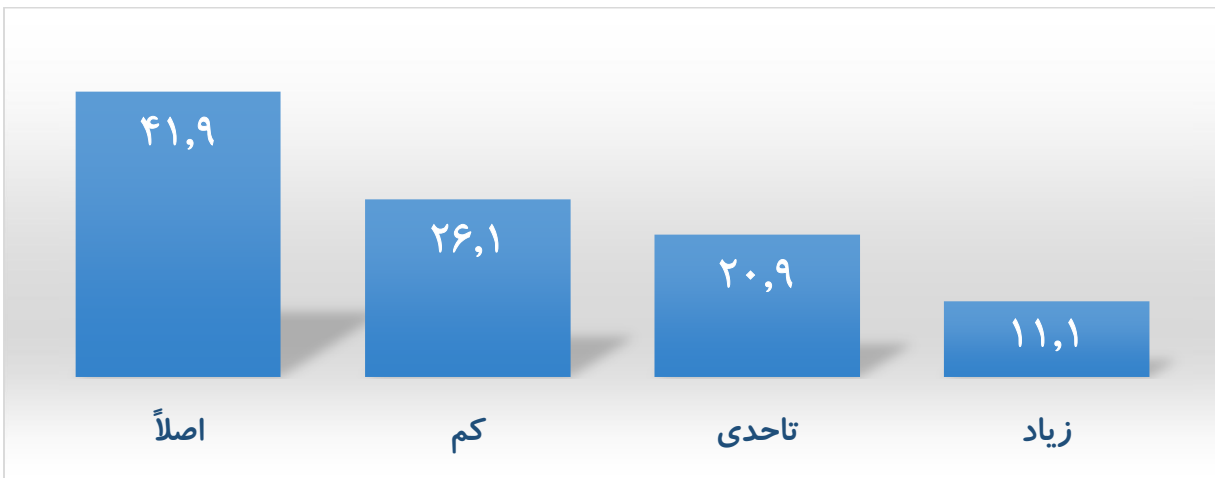
به منظور سنجش میزان توجه شهروندان به موضوع انتخابات از آن‌ها پرسیده شده «همان‌طور که می‌دانید چند ماه دیگر قرار است انتخابات ریاست جمهوری ایران برگزار شود. آیا می‌دانید این انتخابات در چه ماهی برگزار خواهد شد؟» ۵۰,۲ درصد شهروندان از زمان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری پیش رو اطلاع داشته‌اند؛ در مقابل ۴۹,۸ درصد پاسخگویان یا نمی‌دانسته‌اند این انتخابات در چه ماهی برگزار می‌شود یا به ماه‌های دیگری غیر از خردادماه اشاره کرده‌اند. مقایسه نتایج با موج‌های پیشین این نظرسنجی حاکی از افزایش تدریجی آگاهی شهروندان از زمان برگزاری انتخابات است.

نمودار شماره ۱: روند اطلاع پاسخگویان از زمان برگزاری انتخابات

پیگیری اخبار مربوط به انتخابات

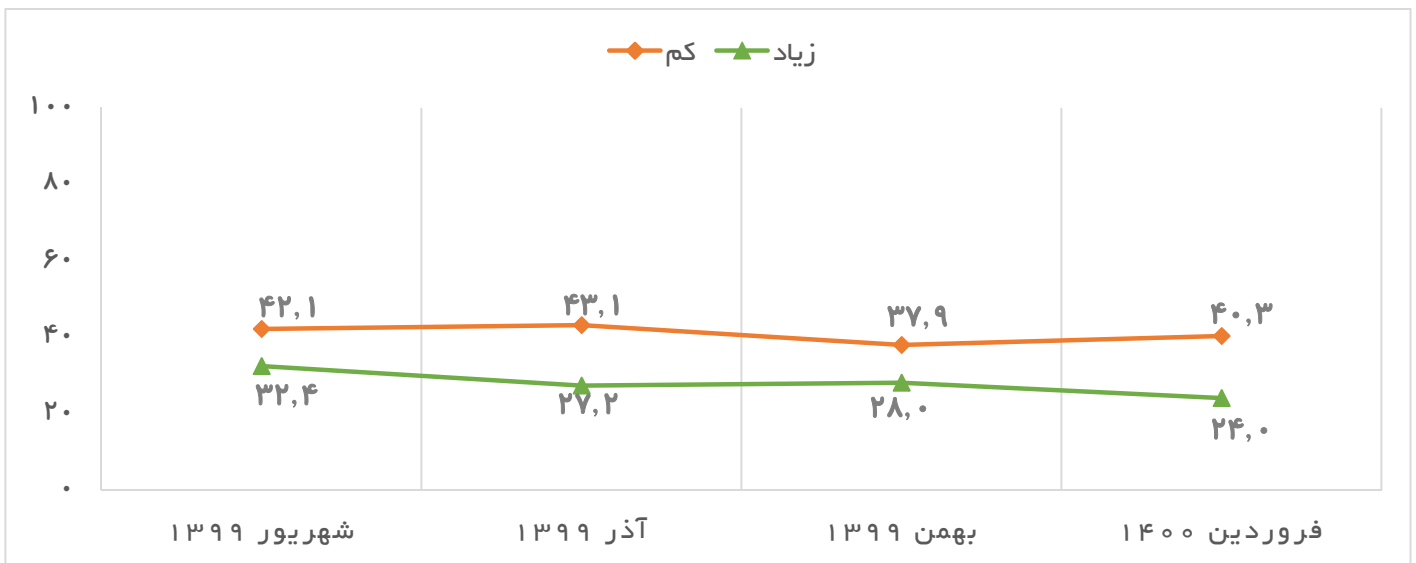
میزان پیگیری اخبار و تحولات انتخاباتی می‌تواند تا حدودی نشانگر اهمیت رخداد انتخابات در ذهن شهروندان باشد. در این نظرسنجی از پاسخگویان پرسیده شده است «انتخابات ریاست جمهوری در خرداد ماه برگزار خواهد شد. شما تا چه حد اخبار این انتخابات را دنبال می‌کنید؟». ۴۱,۹ درصد پاسخگویان گفته‌اند اصلاً اخبار انتخابات را دنبال نمی‌کنند، ۲۶,۱ درصد کمی و ۲۰,۹ درصد تا حدی پیگیر اخبار تحولات انتخاباتی هستند. افرادی که در حد زیاد اخبار مربوط به انتخابات را پیگیری می‌کنند ۱۱,۱ درصد پاسخگویان را تشکیل می‌دهند.

نمودار شماره ۲: نمایش پاسخگویان بر حسب میزان پیگیری اخبار مربوط به انتخابات

دیدگاه پاسخگویان در خصوص میزان مشارکت مردم در انتخابات

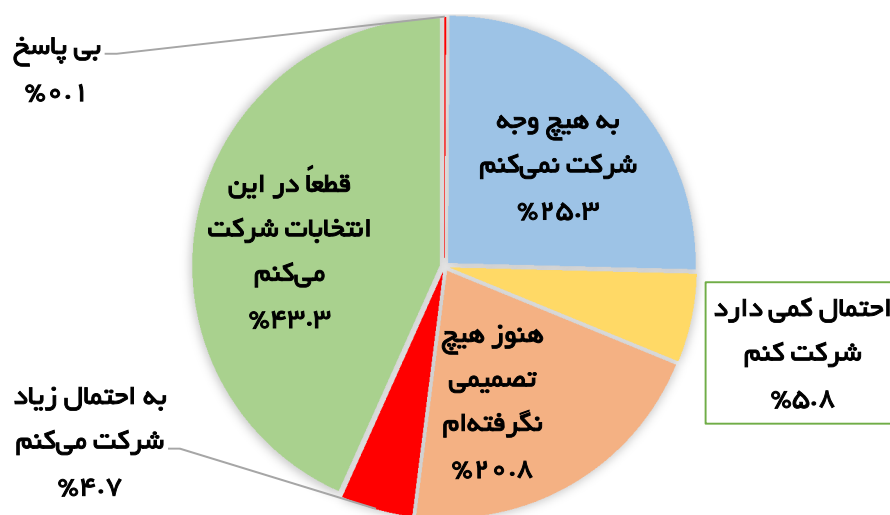
از پاسخگویان پرسیده شده است «فکر می‌کنید مردم تا چه میزان در این انتخابات (ریاست جمهوری) شرکت می‌کنند؟» که ۲۴ درصد گفته‌اند فکر می‌کنند مردم به میزان زیاد یا خیلی زیادی در انتخابات ریاست جمهوری شرکت خواهند کرد. میزان مشارکت مردم از نظر ۱۴,۴ درصد، متوسط و از نظر ۴۰,۳ درصد کم یا خیلی کم است. ۲۱,۳ درصد نیز گفته‌اند نمی‌دانند مردم تا چه حد در انتخابات شرکت خواهند کرد.

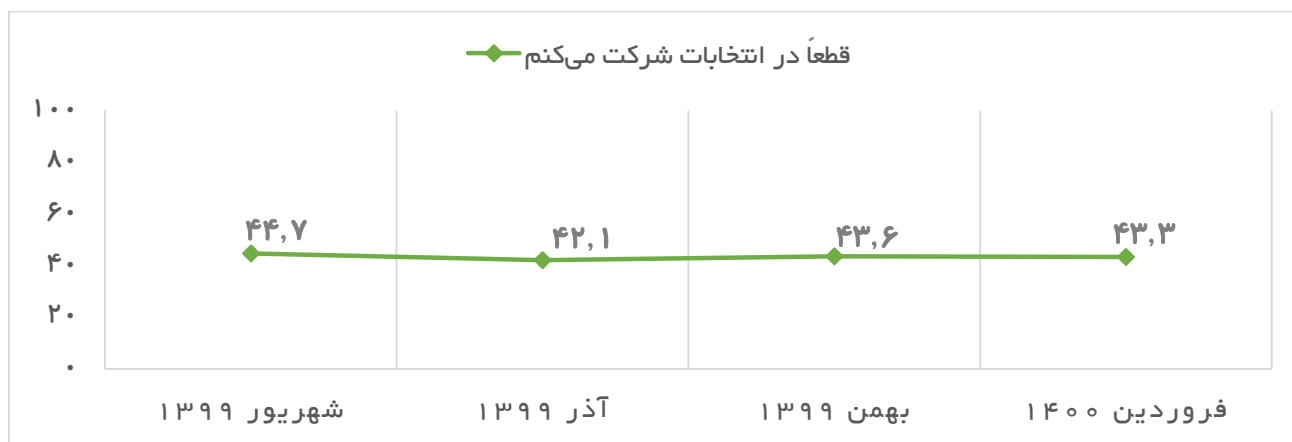
نمودار شماره ۳: روند دیدگاه پاسخگویان در خصوص میزان مشارکت مردم در انتخابات

در ادامه از شهروندان پرسیده شده است «خود شما برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری چه تصمیمی گرفته‌اید؟» ۴۳,۳ درصد کل پاسخگویان گفته‌اند قطعاً در انتخابات ریاست جمهوری شرکت خواهند کرد، ۴,۷ درصد گفته‌اند به احتمال زیاد شرکت خواهند کرد، ۲۰,۸ درصد هنوز تصمیمی نگرفته‌اند، ۵,۸ درصد احتمال کمی دارد شرکت کنند و ۲۵,۳ درصد به هیچ وجه شرکت نخواهند کرد. با توجه به انجام نظرسنجی به صورت تلفنی دو نکته را باید در نظر داشت. نکته اول اینکه حداکثر تمایل به مشارکت همان عدد گزینه «قطعاً شرکت می‌کنم» (و حتی حدود ۴ درصد کمتر) است لذا برآورد فعلی ایسپا تمایل ۳۹ درصدی مردم برای شرکت در انتخابات است و دوم اینکه با توجه به محافظه کاری ناشی از روش تلفنی عدد گزینه «به هیچ وجه شرکت نمی‌کنم» معتبر نیست چون بخشی از کسانی که قصد شرکت در انتخابات ندارند گزینه «هنوز تصمیم نگرفته‌ام» را انتخاب می‌کنند.

یافته‌ها حاکی از آن است که ۳۱,۹ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال، ۴۲,۶ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال و ۵۶,۴ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۵۰ سال به بالا تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات دارند. ۳۴,۱ درصد ساکنان مراکز استان‌ها، ۴۱,۲ درصد ساکنان سایر شهرها و ۶۰,۲ درصد ساکنان روستاها گفته‌اند قطعاً در انتخابات شرکت خواهند کرد. ۴۷,۳ درصد افراد فاقد تحصیلات دانشگاهی و ۳۶,۶ درصد افراد دارای تحصیلات دانشگاهی تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات گرفته‌اند.

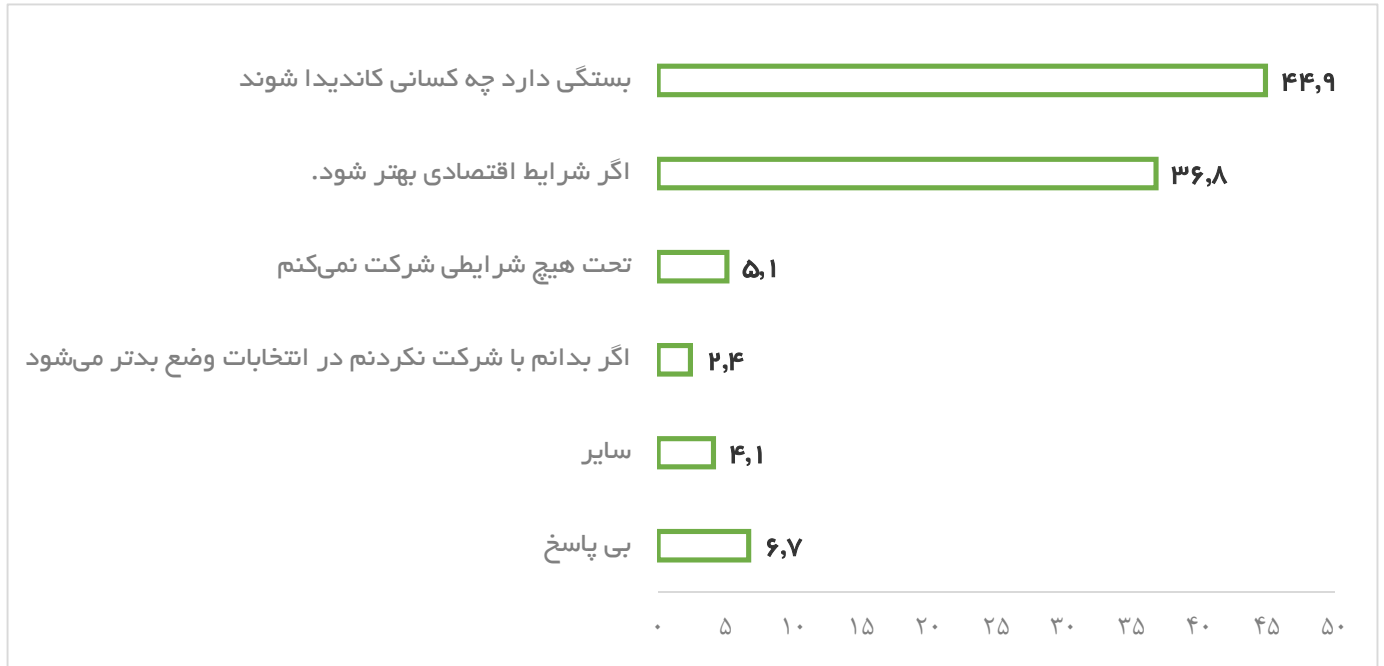
نمودار شماره ۴: میزان تمایل پاسخگویان به شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

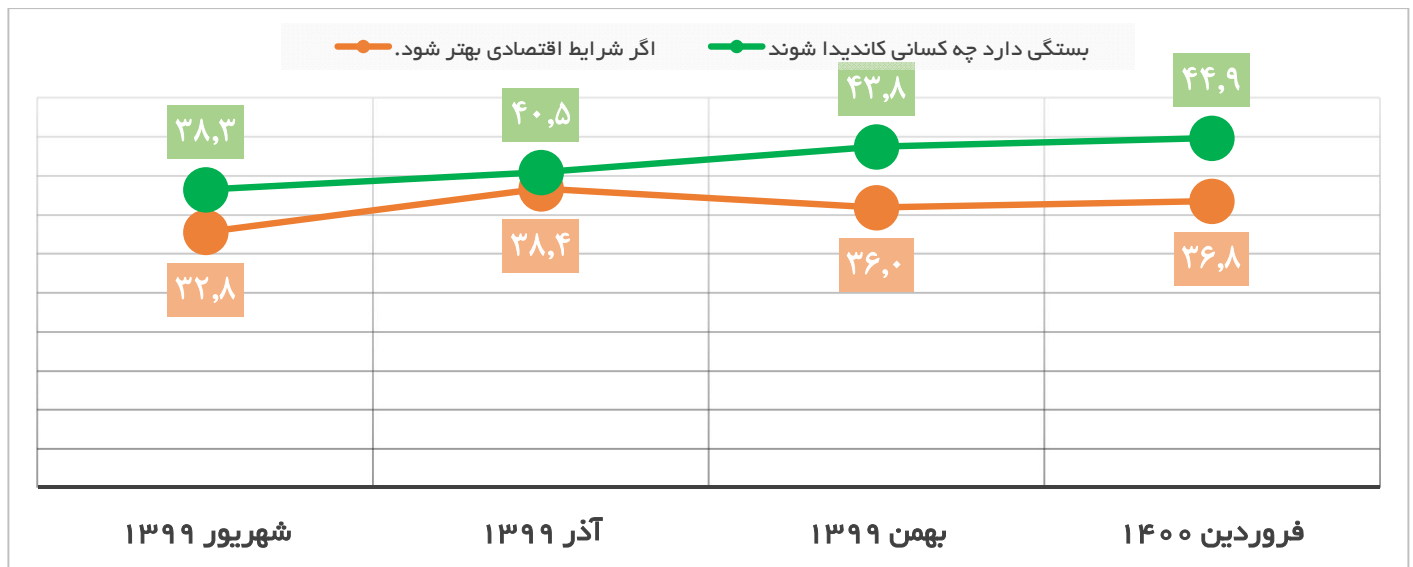
نمودار شماره ۵: روند تمایل پاسخگویان به شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

شرایط مردم برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

از افرادی که تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات نگرفته‌اند پرسیده شده است «در چه صورتی در انتخابات ریاست جمهوری شرکت می‌کنید؟» که ۴۴,۹ درصد آن‌ها گفته‌اند بستگی دارد چه کسانی کاندیدا شوند. ۳۶,۸ درصد گفته‌اند اگر شرایط اقتصادی بهتر شود. ۵,۱ درصد اظهار نموده‌اند تحت هیچ شرایطی شرکت نمی‌کنند. ۲,۴ درصد بیان کرده‌اند اگر بدانم با شرکت نکردنم در انتخابات وضع بدتر می‌شود، در انتخابات شرکت خواهم کرد. ۴,۱ درصد به سایر موارد اشاره کرده‌اند و ۶,۷ درصد نیز به این سوال پاسخی نداده‌اند.

نمودار شماره ۶: شرایط پاسخگویان برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

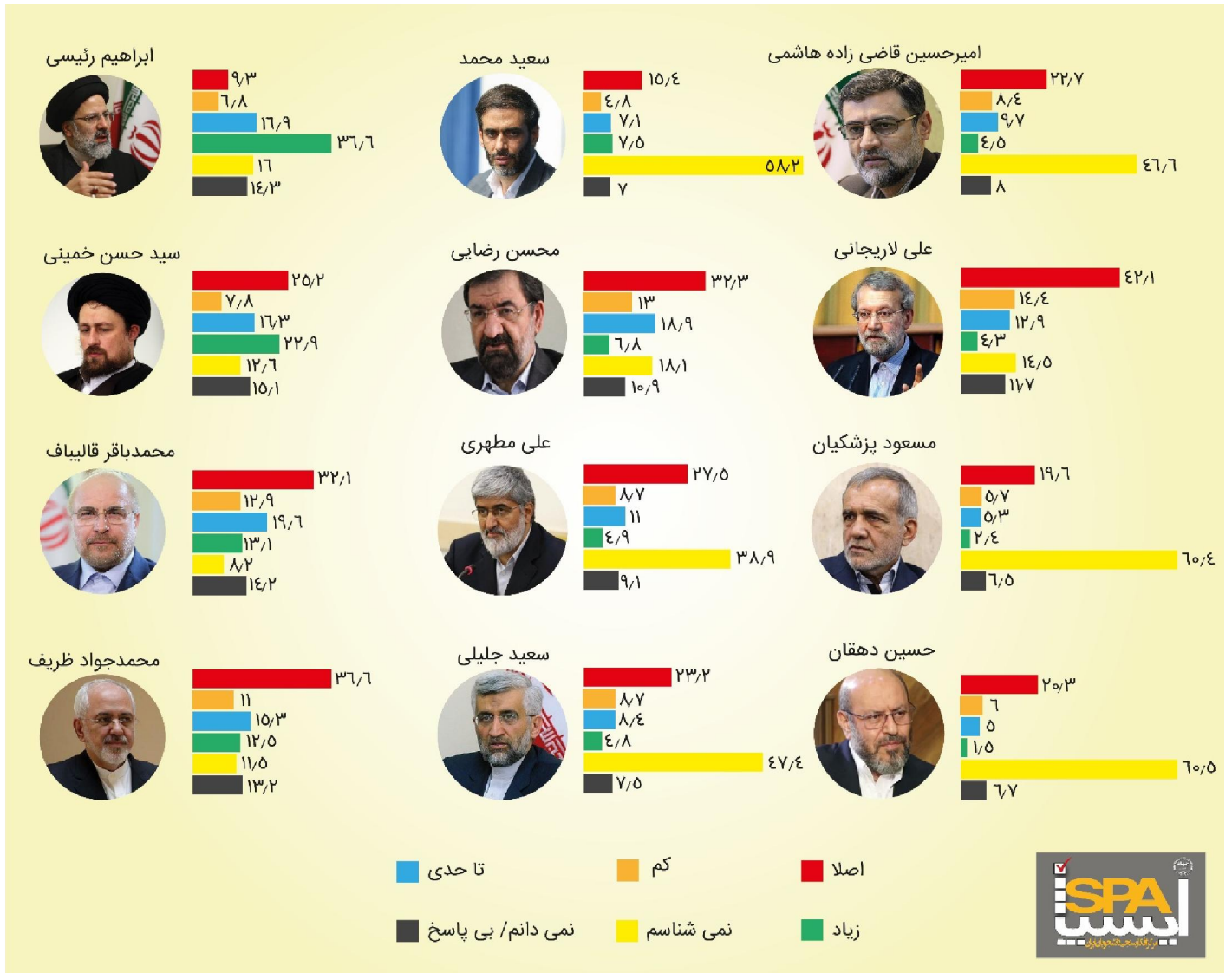

نمودار شماره ۷: روند تغییرات شرایط پاسخگویان برای شرکت در انتخابات

میزان رای احتمالی مردم به شخصیت‌های سیاسی (در صورت کاندیدا شدن در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰)

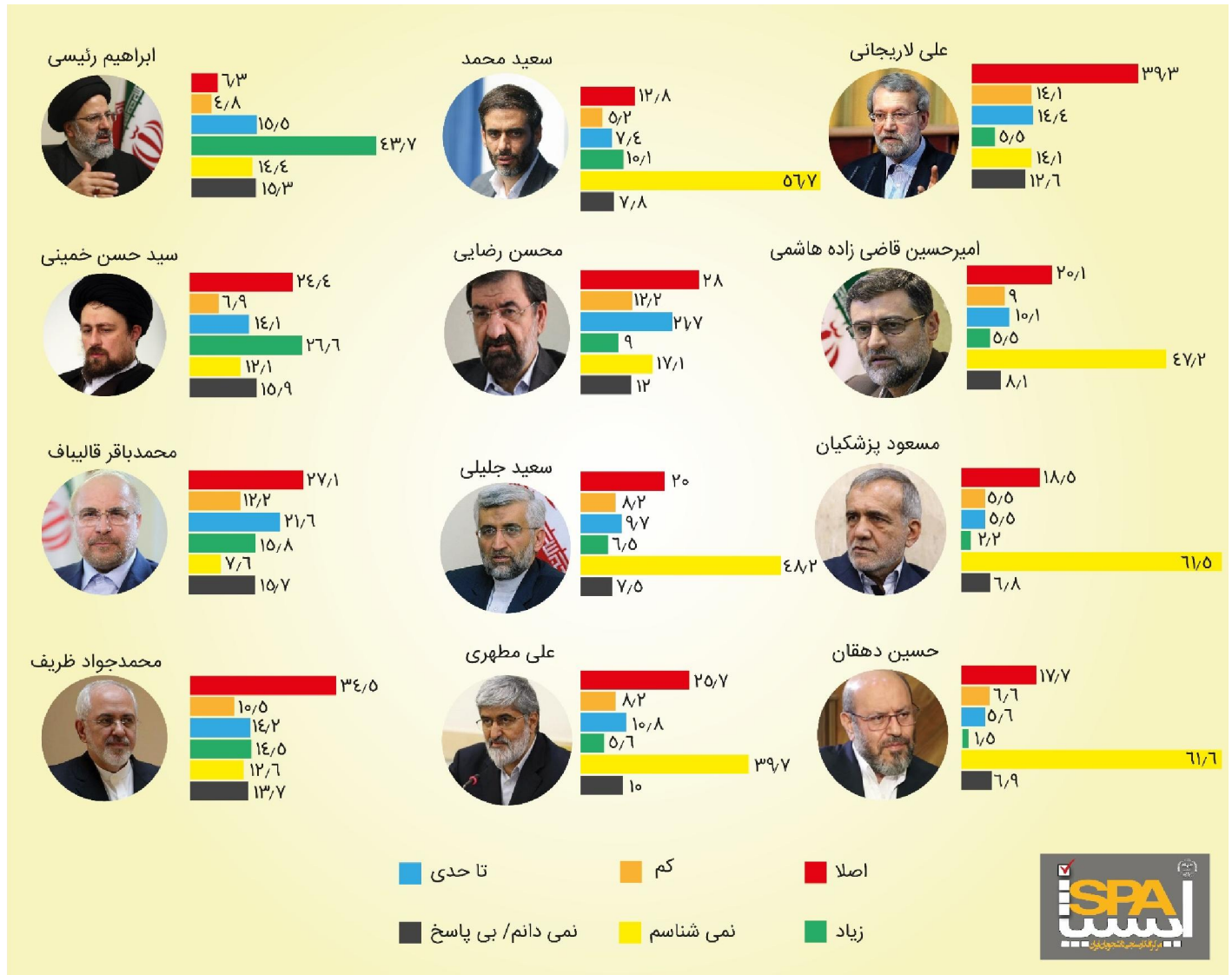
از پاسخگویان پرسیده شده است «من اسم چند شخصیت سیاسی را می‌خوانم، اگر هر کدام کاندیدای ریاست جمهوری شوند تا چه حد احتمال دارد شما به هر یک از این افراد رای بدهید؟».

با توجه به نتایج طرح نظرسنجی، ۳۶٫۶ درصد کل افراد نمونه، به غیر از کسانی که قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند، گفته‌اند در صورت کاندیدا شدن ابراهیم رئیسی، احتمال زیادی دارد که به ایشان رأی دهند. این نسبت برای سید حسن خمینی ۲۲٫۹ درصد، محمدباقر قالیباف ۱۳٫۱ درصد، محمدجواد ظریف ۱۲٫۵ درصد، سعید محمد ۷٫۵ درصد، محسن رضایی ۶٫۸ درصد، علی مطهری ۴٫۹ درصد، سعید جلیلی ۴٫۸ درصد، امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی ۴٫۵ درصد، علی لاریجانی ۴٫۳ درصد، مسعود پزشکیان ۲٫۴ درصد و حسین دهقان ۱٫۵ درصد است. همچنین ۶۰٫۵ درصد پاسخگویان حسین دهقان را نمی‌شناخته‌اند؛ این میزان برای مسعود پزشکیان ۶۰٫۴ درصد، سعید محمد ۵۸٫۲ درصد، سعید جلیلی ۴۷٫۴ درصد و امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی ۴۶٫۶ درصد است.

نمودار شماره ۸: میزان رأی احتمالی پاسخگویان به شخصیت‌های سیاسی (کل نمونه به جز کسانی که گفته‌اند قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند)

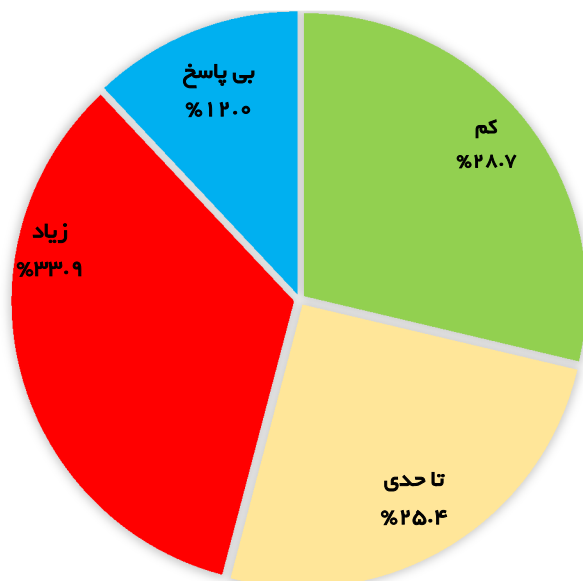
نسبت آرای احتمالی شخصیت‌های مذکور در بین افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به شرح نمودار ذیل است:

نمودار شماره ۹: میزان رأی احتمالی پاسخگویان به شخصیت‌های سیاسی (کسانی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند)

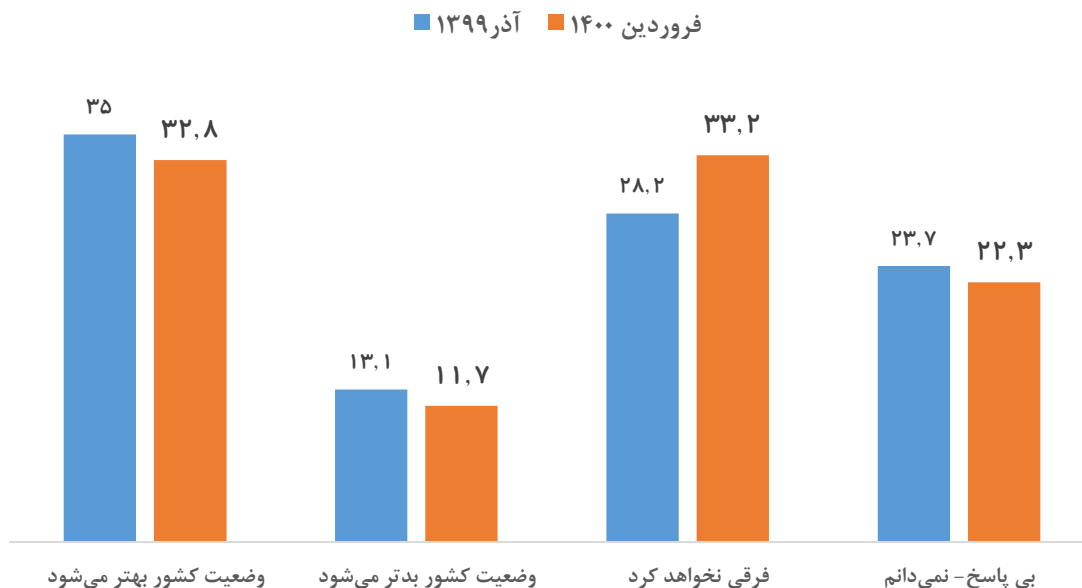
دیدگاه مردم در خصوص سطح اختیارات رئیس جمهور برای اداره کشور

از پاسخگویان پرسیده شده است «فکر می‌کنید در کشور ما سطح اختیارات رئیس جمهور برای اداره کشور به چه میزان است؟». با توجه به نتایج طرح نظرسنجی، ۲۸,۷ درصد پاسخگویان سطح اختیارات رئیس جمهور را برای اداره کشور کم و ۳۳,۹ درصد زیاد دانسته‌اند. همچنین ۲۵,۴ درصد پاسخگویان معتقد بودند رئیس جمهور برای اداره کشور تا حدی اختیار دارد. ۱۲ درصد پاسخگویان به این سؤال پاسخی نداده‌اند.

نمودار شماره ۱۰: دیدگاه پاسخگویان در خصوص سطح اختیارات رئیس جمهور برای اداره کشور

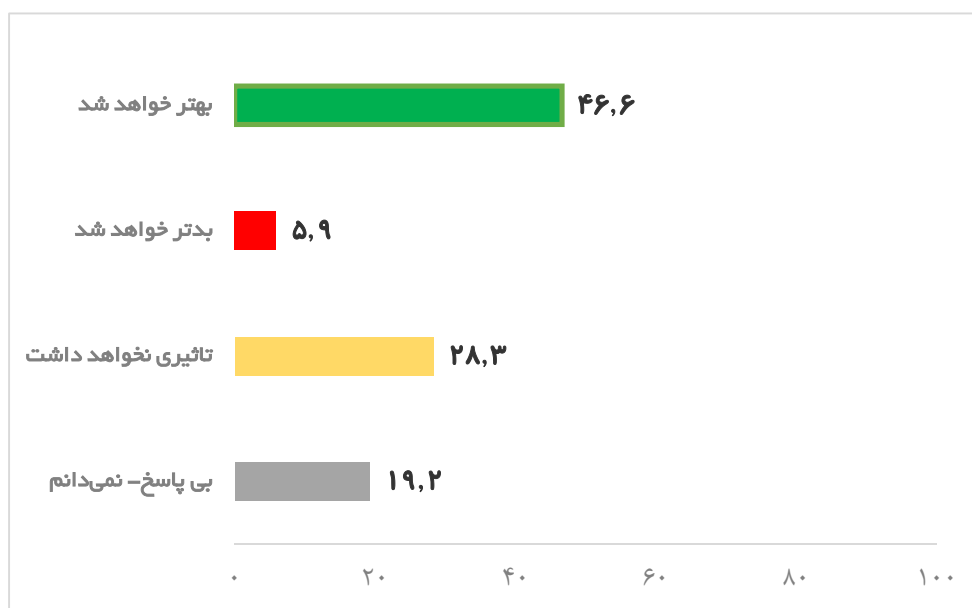
در ادامه از پاسخگویان پرسیده شد « فکر می‌کنید با تغییر دولت در انتخابات ریاست جمهوری خرداد ماه، وضعیت کشور چه تغییری خواهد کرد؟» ۳۲,۸ درصد پاسخگویان گفته‌اند با تغییر دولت در انتخابات ریاست جمهوری، وضعیت کشور بهتر می‌شود. در مقابل ۱۱,۷ درصد بیان کرده‌اند با تغییر دولت در انتخابات ریاست جمهوری، وضعیت کشور بدتر می‌شود. همچنین ۳۳,۲ درصد معتقد بوده‌اند با تغییر دولت در انتخابات ریاست جمهوری خردادماه، وضعیت کشور فرقی نخواهد کرد. ۲۲,۳ درصد پاسخگویان در پاسخ به این پرسش اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند یا به آن جواب نداده‌اند. از کل افرادی که گفته‌اند قطعاً در انتخابات ریاست جمهوری شرکت می‌کنند، بیش از نیمی از آنها (۵۱,۵ درصد) معتقدند با تغییر دولت وضعیت کشور بهتر می‌شود. ۴,۶ درصد آنها گفته‌اند وضع کشور بدتر می‌شود و از نظر ۱۹,۶ درصد آنها تغییری در وضعیت کشور رخ نمی‌دهد.

نمودار شماره ۱۱: دیدگاه پاسخگویان در خصوص وضعیت کشور با تغییر دولت

دیدگاه مردم در خصوص تأثیر بازگشت به برجام در وضعیت کشور

از پاسخگویان پرسیده شده است «فکر می‌کنید اگر آمریکا و ایران به توافق برجام برگردند چه تاثیری بر وضعیت کشور خواهد گذاشت؟». ۴۶,۶ درصد گفته‌اند وضعیت کشور بهتر خواهد شد، ۵,۹ درصد بیان کرده‌اند وضعیت کشور بدتر خواهد شد و ۲۸,۳ درصد پاسخگویان معتقد بودند اگر آمریکا و ایران به توافق برجام برگردند تاثیری بر وضعیت کشور نخواهد داشت. ۱۹,۲ درصد پاسخگویان در پاسخ به این سوال اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

نمودار شماره ۱۲: دیدگاه پاسخگویان در خصوص تأثیر بازگشت به برجام در وضعیت کشور